

Ю. О. Борох,
*студентка V курсу 2 групи
Слідчо-криміналістичного інституту,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, м. Харків*

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ СПРАВЕДЛИВОСТІ ПІД ЧАС ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ

Одним з основних принципів кримінально-виконавчого законодавства, виконання і відбування покарань є принцип справедливості. Він визначає, що покарання та інші заходи кримінально-правового характеру, які застосовуються до особи, повинні бути справедливими, тобто відповідати тяжкості і ступеню суспільної небезпеки вчиненого злочину, обставинам його вчинення, а також особі винного.

Принцип справедливості конкретизується в загальних засадах призначення покарання судом. Основним призначенням даного принципу є охорона інтересів суспільства, захист його від нових злочинних посягань, відновлення порушеного злочином почуття справедливості. У свою чергу, порушення принципу справедливості є підставою для скасування чи зміни вироку.

На думку К. А. Автухова, принцип справедливості втілюється в таких положеннях: 1) з одного боку, держава, піддаючи засудженого покаранню, тим самим відновлює справедливість у суспільстві, яка була порушена вчиненим злочином, а з другого – обсяг встановлюваних під час виконання конкретного покарання обмежень прав і свобод засудженого має бути адекватним ступеню його вини і суспільній небезпеці вчиненого злочину; 2) покарання повинно бути справедливим, позбавленим надлишкових каральних елементів і не перевищувати меж, достатніх для виправлення засудженого; 3) при виконанні кримінальних покарань кожному засудженому гарантується рівність перед законом, судом й іншими правоохоронними органами незалежно від майнового стану, походження, національності, ставлення до релігії та інших факторів; 4) засоби виправлення і ресоціалізації засуджених застосовуються з урахуванням виду покарання, особи засудженого, характеру, ступеня суспільної небезпеки, мотивів злочину та поведінки засудженого під час відбування покарання [1, с. 13].

У ст. 1 Кримінально-виконавчого кодексу (далі – КВК України), яка визначає мету кримінально-виконавчого законодавства, вказується, що забезпечення реалізації покарання з метою захисту інтересів особи, суспільства і держави можливе шляхом створення умов для виправлення і ресоціалізації

засуджених, до того ж у ст. 6 КВК України встановлюються основні засоби виправлення засуджених [3].

При вчиненні злочину особою, будь-то необережний чи умисний злочин, потерпілі майже завжди при визначенні покарання наполягають на максимальній санкції, що вказана для певної статті КК України, тим самим вважаючи, що найбільш справедливою карою буде ізоляція, яка і змусить особу злочинця виправитися і в повній мірі визнати свою провину (згадаємо народну мудрість. Не лякай злодія в'язницею – то його хата).

На думку теоретика кримінально-виконавчого права А. Х. Степанюка, справедливість посідає центральне місце в забезпеченні прав людини при здійсненні правообмежень, властивих покаранням, виступаючи фундаментальним критерієм оцінки діяльності правоохоронних органів [5, с. 19]. У той же час, коли йдеться про реальне сприйняття своєї вини, у засудженого виникає багато питань, адже не завжди особа, яка відбула покарання, стає на шлях виправлення. Так, більшість злочинців, особливо тих, яких відносять до злісних або особливо злісних, в умовах їх тримання не сприймає вчинений злочин суспільно небезпечним діянням, а отже, і не панує справедливість як така.

Понад 3 млрд грн бюджетних коштів витрачається на функціонування виконавчої системи, у тому числі на тримання засуджених в установах виконання покарань [4], при цьому немає ніякої впевненості в тому, що після виходу із так званої «ізоляції» особа стане повноправним членом соціуму і втратить свою суспільну небезпечність для оточуючих. Наприклад, не всюди із засудженими працює психолог, не ведуться дискусії про стан потерпілого, який став жертвою того чи іншого злочину [2, с. 57].

Одним із варіантів, що може сприяти зменшенню суспільної небезпеки особистості, а також для розуміння реальної вини засудженим можна запропонувати вплив на нього через громадську діяльність, як то має місце в зарубіжних країнах. Так, якщо особа вчинила злочин, передбачений ст. 121 КК України, – умисне тяжке тілесне ушкодження, то одним із заходів, що дозволять вплинути на свідомість засудженого, буде, наприклад, проходження практики як волонтера в лікарні, що, у свою чергу, буде як суспільно корисним, так і змусить особу усвідомити всю суспільну небезпечність свого діяння.

Список літератури

1. Автухов К. А. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Харків: Право, 2015. – 160 с.
2. Основи пенітенціарної педагогіки і психології: навч. посіб. / С. Ю. Замула, В. А. Костенко, В. І. Мандра, Б. В. Падалець, С. І. Скоков; за заг. ред. В.М. Синьова. – Біла Церква: [б.в.], 2003. – 101 с.
3. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003. № 1129-IV (ред. станом на 05.01.2017.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua
4. Сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/ua>
5. Степанюк А. Х. Актуальні проблеми виконання покарань (сутність і принципи кримінально-виконавчої діяльності: теоретико-правове дослідження): дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / А. Х. Степанюк; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2002. – 33 с.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА**

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

ТОМ 1

Харків
2017

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

Організаційний комітет:

Гетьман А. П. – голова організаційного комітету, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;

Головкін Б. М. – заступник голови організаційного комітету, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Ткачова О. В. – відповідальний секретар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Автухов К. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого;

Таволжанський О. В. – кандидат юридичних наук, асистент кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: матеріали круглого столу студентів, аспірантів, молодих вчених (4 квітня 2017 року, м. Харків): в 2т. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого; за ред. А.П. Гетьмана, Б. М. Головкина та інш. – Харків : Юрайт, 2017. – Т1 ., – 251 стр.
ISBN – 978-966-2740-95-0

У збірник увійшли наукові доповіді та тези виступів учасників круглого столу, присвяченого перспективам реформування кримінально-виконавчої системи України.

Матеріали подані в авторській редакції.

The collection made scientific reports and abstracts of the participants of the round table devoted to the prospects of reforming the penal system of Ukraine. Materials for were presented by the authors.

ISBN – 978-966-2740-95-0

УДК 343.8
ББК 67.309 (4УКР)

© Гетьман А.П., Головкін Б.М. та інш., 2017
© “Юрайт”, 2017

ЗМІСТ

Андрєєв Є. О.	Гуманізація кримінально-виконавчого законодавства.....	3
Атрєп'єва М. Р.	Актуальні проблеми виконання та відбування покарань у місцях позбавлення волі.....	7
Біленький Д. В.	Перспективи реформування кримінально-виконавчої системи України: щодо внесення змін до «Закону Савченко».....	10
Бойко В. О.	Поняття «злісне порушення встановленого порядку відбування покарання»: спірні моменти.....	13
Борох Ю. О.	Реалізація принципу справедливості під час відбування покарання.....	16
Бумба О. А.	Пробачія та стан упровадження в Україні.....	19
Васюк О. О.	Проблемні питання виконання покарання у виді штрафу.....	23
Вручинський Д. Г.	До питання визначення законного інтересу засуджених.....	28
Гавенко Т. Ю.	Проблеми виконання покарання у виді довічного позбавлення волі.....	31
Герасименко С. С.	Спонування засуджених до зразкової поведінки: метод «батоба» чи «пряника»?.....	35
Горшкова Я. С.	Про деякі проблемні питання, що виникають під час виконання покарання у вигляді штрафу.....	39
Дейнека П. В.	Перевищення меж при застосуванні заходів фізичного впливу в установах виконання покарань.....	43

Дорощенко К. В.	Відповідальність за несплату або ухилення від сплати штрафу.....	45
Дубанич М. Ю.	Правовий статус засуджених: до питання конституційного забезпечення права на працю засуджених до позбавлення волі.....	47
Дубровін С. І.	Використання категорії «ресоціалізація» стосовно неповнолітніх засуджених: окремі аспекти.....	50
Євтушенко Д. О.	Процес ресоціалізації неповнолітніх, звільнених з установ виконання покарання.....	53
Загурська А. В.	Щодо права засуджених на листування..	56
Зайкова Я. Ю.	Ресоціалізація при відбуванні покарання у виді арешту та обмеження волі: порівняння ефективності.....	60
Зосіч М. Ю.	Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають малолітніх дітей.....	64
Кирилюк С. О.	Надання державній кримінально-виконавчій службі слідчих функцій.....	68
Кишеня В. С.	Наглядова пробація у Сполучених Штатах Америки. Перспективи застосування іноземного досвіду в Україні.....	72
Клименко С. С.	Проблемні питання звільнення від відбування покарання вагітних жінок.....	75
Клімашевський В. Д.	Проблемні питання процедури помилування в Україні.....	79
Коваль В. В.	Перспективи створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій в	

	Україні з урахуванням досвіду зарубіжних країн.....	83
Козаченкова Д. С.	Щодо законних інтересів як елементу правового статусу засуджених.....	87
Козачок М. М.	Проблеми виправлення та ресоціалізації засуджених.....	89
Козій Н. А.	Введення інституту приватного виконання рішень.....	92
Крячко Л. Ю.	Особливості правового регулювання користування засудженими глобальною мережею Інтернет.....	96
Кудрявцева В. В.	Умови праці засуджених до позбавлення волі: деякі питання	100
Левандовська І. В.	Громадські роботи: міжнародний досвід і Україна.....	103
Левіна О. О.	Тактика виявлення осіб, схильних до суїциду. Профілактика суїцидів серед засуджених та осіб, взятих під варту...	107
Лисенко О. Е.	Розбіжності у визначенні поняття «громадські роботи» за Кримінальним та Кримінально-виконавчим кодексами України.....	110
Лукашова Є. В.	Соціально-виховна робота із засудженими (мета та способи).....	115
Малиш С. С.	Окремі аспекти соціально-виховної роботи з неповнолітніми, засудженими до позбавлення волі.....	119
Мартинюк Н. В.	Прихована проблема відповідальності осіб за ухилення від відбування покарання у виді громадських робіт.....	123
Масловська Ю. Ю.	Працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі: окремі аспекти..	126
Мельник М. Г.	Застосування фізичного впливу,	

	спеціальних заходів, зброї до засуджених.....	129
Мешков С. В.	Ресоціалізація неповнолітніх засуджених.....	132
Мироненко А. А.	Міжнародний досвід пробації.....	134
Моржановська А. І.	Право на користування Інтернетом засуджених, які відбувають покарання, пов'язані з позбавленням волі.....	138
Насібулліна Н. Р.	Цілі покарання.....	141
Носач Є. О.	Досудова пробація як елемент оновлення системи юстиції України.....	146
Павельчук Д. А.	Виховання та перевиховання засуджених до позбавлення волі.....	147
Павленко В. О.	Чи можливе виправлення осіб, засуджених до довічного позбавлення волі?...	151
Павлуцька В. І.	Цілі покарання та кримінально-виконавчого законодавства.....	154
Пастушок Б. М.	Виправлення і ресоціалізація засуджених.....	157
Певень М. М.	Проблеми здійснення процедури помилування в Україні.....	160
Пищик К. О.	Спірні питання запровадження слідчих підрозділів Державної кримінально-виконавчої служби.....	163
Рева Н. М.	Щодо питання застосування громадських робіт.....	166
Романченко Д. І.	Щодо питання про міжнародно-правові правила поведіння із неповнолітніми засудженими.....	169

Руденко А. М.	Діяльність громадських організацій та їх вплив на кримінально-виконавчу систему України.....	173
Самойленко М. С.	Проблемні питання оцінки ефективності роботи органів і установ виконання покарань.....	177
Святокум А. Ю.	Запровадження центрів пробації для неповнолітніх осіб.....	181
Сергієнко В. М.	Місце суспільно корисної праці в системі заходів ресоціалізації засуджених до позбавлення волі	184
Синявський М. А.	Виправлення засуджених до позбавлення волі : міф чи реальність?...	189
Слюсар Д. Ю.	Впровадження приватних установ виконання покарання в Україні.....	192
Смиковська А. М.	Місце духовної та благодійної опіки церков у системі виховного впливу на засуджених осіб.....	194
Тарапунець В. В.	Загальна характеристика покарання у виді виправних робіт та відмежування його від виправних робіт як адміністративного стягнення.....	197
Тертична А. А.	Інститут пробації: необхідність подальшого впровадження в Україні.....	201
Ткачова А. С.	Виконання покарання у виді арешту: проблемні питання.....	204
Ткачук А. О.	Право засуджених на користування глобальною мережею Інтернет – нові можливості для ресоціалізації та соціальної адаптації засуджених.....	207
Федорець А. Є.	Інститут закінчення строків давності виконання обвинувального вироку як підстава для звільнення особи від	

	відбування покарання.....	210
Хакімова М. Т.	Порівняльний аналіз застосування заходів безпеки в установах виконання покарань України та Естонії.....	21
Харченко Я. Є.	Щодо питання реалізації досудової пробації 17 в Україні.....	
Шевченко А. І.	Кримінально-виконавча характеристика засудженої особи.....	221
Шпарага Д. Ю.	Умовно-дostroкове звільнення від відбування покарання.....	225
Штефан Є. О.	Форми впливу соціально-виховної роботи на засуджених до довічного позбавлення волі.....	290
Штокало Т. В.	Соціально-виховна робота із засудженими до позбавлення волі.....	233
Шутов Д. К.	Деякі проблеми покарання у виді виправних робіт.....	236
Шутова Л. М.	Міжнародно-правовий аспект виконання громадських робіт.....	239
Ярова А. В.	Громадський вплив як засіб ресоціалізації засуджених.....	243

Наукове видання

***ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ
КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СИСТЕМИ
УКРАЇНИ***

*Матеріали круглого столу
студентів, аспірантів, молодих учених*

(4 квітня 2017 року, м. Харків, Україна)

Відповідальний за випуск: Головкін Б. М.

Підп. до друку 26.05.2017. Формат 60x84¹/₁₆. Папір офсетний.

Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 17,5. Облік.-вид. арк. 12,93.

Тираж 30 прим. Зам. № 114911 . Ціна договірна.

Друкарня «Аладдин-Принт»

61023, м. Харків, вул. Сумська, 4, оф. 8

Тел.: (057) 764-72-11 <http://aladdin-print.ua>

Свідоцтво про державну реєстрацію В00 № 966600 від 28.03.2003 р.